

Egzamin z prawa rzymskiego – 21 czerwca 2023 r.

1. Zachowek to przysługujące spadkobiercom roszczenie o udział w spadku odkąd: [2]
 - a) tylko pojawiła się *querela inofficiosi testamenti*.
 - b) Justynian wprowadził *actio ad supplendam legitimam* o uzupełnienie zachowku.
 - c) w III wieku pozwolono rodzeństwu zmarłego występować o obalenie testamentu.
2. Interdykt *Quorum bonorum*: „Z tych dóbr, których posiadanie na podstawie mojego edyktu zostało mu przyznane, to co posiadasz, uważając się za dziedzica lub za posiadacza, albo posiadałbyś, gdyby nie zostało zasiedziane, albo podstępnie sprawiłeś, że przestałeś posiadać, to jemu oddaj.”, zaliczamy do grupy interdyktów: [2]
 - a) *retinendae possessionis*.
 - b) *recuperandae possessionis*.
 - c) *adipiscendae possessionis*.
3. Klauzula arbitralna pojawia się w formule: [2]
 - a) *hereditatis petitio fideicommissaria*.
 - b) *actio mandati*.
 - c) *condictio certae creditae pecuniae*.
4. Model łącznego wystąpienia trzech przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej za czyn niedozwolony: szkody, związku przyczynowego i winy, został uformowany: [2]
 - a) w powiązaniu z *lex Aquilia*.
 - b) dzięki *quasi* deliktom.
 - c) w związku z *actio de pauperiae*.
5. Abstrakcyjny model wzorca staranności w kontraktach dobrej wiary to: [2]
 - a) postępowanie, jak we własnych sprawach.
 - b) unikanie podstępu i przymusu.
 - c) „zapobiegliwy ojciec rodziny”.
6. Bezpodstawnemu wzbogaceniu w przypadku braku akceptowanej przez prawo podstawy dla zatrzymania uzyskanego przysporzenia próbowano przeciwdziałać, udzielając: [2]
 - a) *condictio causa data causa non secuta*.
 - b) *condictio sine causa*.
 - c) *condictio indebiti*.
7. Trzeba uznać, że substytucja pupilarna zawiera w sobie również substytucje pospolitą: [2]
 - a) od momentu wprowadzenia fideikomisów przez Augusta.
 - b) od wyroku w *causa Curiana*.
 - c) od uporządkowania edyktu pretorskiego przez jurystę Juliana.
8. Obowiązek dochowania wierności złożonemu przyrzeczeniu pozwala podważyć wobec istotnej zmiany okoliczności: [2]
 - a) klauzula dobrej wiary.
 - b) klauzula *rebus sic stantibus*.
 - c) zasada *pacta sunt servanda*.
9. Wizygoci, Ostrogoci i Burgundowi dopuszczali testamenty ustne i pisemne, gdyż poznali prawo rzymskie przez: [2]
 - a) „Instytucje” Gaiusa.
 - b) Kodeks Teodozjański.
 - c) kompilację Justyniańską.
10. Nowela 118 wprowadzała nowy porządek dziedziczenia beztestamentowego: [2]
 - a) znosząc całkowicie porządek dziedziczenia według edyktu.
 - b) pozwalając dziedziczyć żonie w pierwszej kolejności.
 - c) deklarując całkowite zniesienie więzów agnacyjnych.
11. Przekazanie prawnej pozycji osobie trzeciej tak, że to dopiero ona się wypowie co do przyjęcia albo odrzucenia spadku to [2]
 - a) substytucja.
 - b) fideikomis.
 - c) transmisja.
12. Do czasów prawnika Juliana przyjmowano fikcję
 - a) że spadek reprezentuje osobę spadkodawcy, zanim dziedzic nie obejmie spadku w posiadanie.
 - b) że spadek zajmuje miejsce zmarłego: ma własny byt i odzwierciedla niejako kontynuację zmarłego, stanowiąc uosobienie podmiotu.
 - c) retroaktywności: z chwilą nabycia uważano dziedzica za następcę zmarłego od momentu jego śmierci.
13. Przypadająca poszkodowanemu kara pieniężna z tytułu kradzieży była [2]
 - a) określona przez prawo jako wielokrotność uszczerbku majątkowego.
 - b) pozostawiona uznaniu sędziego.
 - c) zawsze ustalana na podstawie stypulacji karnych.
14. Definicja „zobowiązanie jest węzłem prawnym, który zmusza nas do świadczenia czegoś zgodnie z prawami naszego państwa” pochodzi z [2]
 - a) Instytucji Gaiusa.
 - b) Instytucji Justyniana.
 - c) Digestów justyniańskich.

15. Umowa, której wykonania nie można dochodzić w postępowaniu sądowym, ale tego, co świadczone w jej wykonaniu, nie można żądać z powrotem, to [2]

- a) zobowiązanie przemienne.
- b) zobowiązanie naturalne.
- c) *datio in solutum*.

16. W ciągu sześciu miesięcy od ujawnienia się wady fizycznej kupujący mógł odstąpić od umowy, zwracając wadliwą rzecz dzięki [2]

- a) *actio redhibitoria*.
- b) *actio quanti minoris*.
- c) *actio auctoritatis*.

17. Przeniesienie powództw spadkowych z dziedzica na fideikomisariusza uniwersalnego stało się możliwe dzięki [2]

- a) *senatus consultum Neronianum*.
- b) *senatus consultum Trebellianum*.
- c) *senatus consultum Pegasianum*.

21. Oblicz stopień pokrewieństwa, jaki łączylby Twego syna: [4x1]

- a) z Twoim dziadkiem.
- b) z synem brata Twojej matki.....
- c) z prawnukiem Twego syna.....
- d) z siostrą Twojej babki.....

22. W 41 roku przed Chr. wyzwoleniec Lucjusz prosi o pomoc w przygotowaniu projektu aktu swej ostatniej woli. Chciałby swego patrona Serwiusza ustanowić spadkobiercą, żonie Lucilli zwrócić posag w wysokości 9'000 sesterców, a jednemu synowi Markowi zapisać swą kamienicę na przedmieściach Rzymu. Przygotuj projekt testamentu. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

23. W roku 14 przed Chr. Waleriusz napisał w testamencie: „Aulusowi zapisuję dwa osły”. Syn Waleriusza waha się jeszcze co do przyjęcia spadku. Okazało się zresztą, że w majątku, jaki pozostawił zmarły, ze zwierząt należących do kategorii *pecus* była tylko jedna oślica i trzy muły. Oceń sytuację prawną. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

18. Rodzaje sposobów umorzenia zobowiązań wiązały się głównie z [2]

- a) istnieniem dwóch warstw prawa: *ius civile* i *ius honorarium*.
- b) wydaniem *senatus consultum Macedonianum*.
- c) podziałem ludzi na wolnych i niewolników oraz rozróżnieniem między osobami podległymi władzy ojcowskiej a wolnymi od niej.

19. Formy publiczne testamentu [2]

- a) istniały tylko w rzymskim prawie archaicznym.
- b) pojawiły się dopiero w prawie przedklasycznym.
- c) pojawiły się w prawie poklasycznym niedługo przed 413 r. po Chr.

20. Konsumpcja uprawnienia do wniesienia powództwa, a tym samym wygaśnięcie roszczenia materialno-prawnego, występowała [2]

- a) przy skargach *in personam* oraz *in rem*.
- b) jedynie przy skargach *in rem*.
- c) jedynie przy skargach *in personam*.

24. W ciepły poranek późnej wiosny 193 roku po Chr. rozbójnik Gajusz oddał na przechowanie Mucjuszowi zestaw szklanych naczyń, które poprzedniego wieczora ukradł Tryfoninusowi. Mucjusz nie był świadom, jak nieprawym człowiekiem był deponent. Gdy Tryfoninus odwiedził Mucjusza w jego domu, aby prosić o zwrot swych naczyń, w ogrodzie tegoż domu zjawił się Gajusz, wywołał dyskretnie przez służące niewolnice Mucjusza na chwilę do siebie i domagał się zwrotu przedmiotu depozytu. Komu Mucjusz powinien oddać rzeczy? Oceń sytuację prawną. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

25. W początkach lata 222 roku po Chr. Filemon zajmujący się czyszczeniem przyjął ubranie Tycjusza do prania. Zaginęło ono podczas wykonywania usługi, dlatego Filemon zapłacił Tycjuszowi cenę ubrania. Następnego dnia po ich spotkaniu, niewolnik sąsiada Filemona przyniósł Tycjuszowi jego ubranie, które znalazł suszące się na granicy gruntu swego pana. Wracając, powiedział o wszystkim niewolnikom Filemona. Czy Filemon może dochodzić zapłaconej Tycjuszowi ceny? Jakim powództwem groził wcześniej Tycjusz Filemonowi na wypadek, gdyby nie zapłacił ceny ubrania? Uzasadnij odpowiedź. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

26. Nazwij skargę, wskaż części jej formuły i zaproponuj stan faktyczny, na którego podstawie o taką formułę można się ubiegać u pretora: [8]

.....

Postumus Kominiusz niech będzie sędzią. Jeśli okaże się, że na szkodę Mewiusza przez Filemona lub za radą lub pomocą Filemona zabrano stoły, z którego to powodu, gdyby był obywatelem rzymskim, byłby zobowiązany jako złodziej zawrzeć układ w sprawie odszkodowania, ile ta rzecz była warta w momencie kradzieży, tyle pieniędzy w podwójnej wysokości, sędzio, zasądz od Filemona na korzyść Mewiusza; jeśli się nie okaże – uwolnij.

.....

.....

.....

.....

27. Swoboda testowania jako zasada prawa rzymskiego. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

28. Przesłanki i funkcja zasiedzenia w prawie rzymskim. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....